

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІТОЦЕНОЛОГІЯ» Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма «Лісове господарство»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	4 кредити /120 годин
Семестр	2
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Левандовська Світлана Миколаївна Посада: доцент кафедри лісового господарства Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат біологічних наук https://orcid.org/0000-0002-8485-6134 https://scholar.google.com.ua/citations?user=0UBO5TQAAAAJ&hl=uk Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: svtmzel@gmail.com
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних – 48 годин (лекції – 16, практичні заняття – 32), самостійна робота студентів – 72 години.
Передумови для вивчення дисципліни	Вибірковий освітній компонент «Фітоценологія» базується на знаннях, отриманих здобувачами під час освоєння навчальних дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Фітоценологія» є ознайомлення здобувачів освіти із закономірностями організації фітоценозів та факторами, що впливають на їх організацію, ознаками фітоценозів та їх динамікою, основними підходами до класифікації рослинності.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання — формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) — змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> , сервісів <i>ZOOM</i> , <i>Google Meet</i> , мобільних додатків.

Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти	ІК. Здатність розв'язувати практичні проблеми і складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства. ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів. СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти	ПРН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані. ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання. ПРН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.
Структура курсу	<i>Змістовий модуль 1. Фітоценоз, його властивості, структура, зміни</i> Тема 1.1. Поняття про академічну доброчесність. Основи фітоценології. Фітоценоз та його властивості (10 год). Тема 1.2. Просторова структура фітоценозу. Конституційна структура фіценозу (15 год). Тема 1.3. Методи визначення видового різноманіття та насиченості фітоценозів (20 год). Тема 1.4. Динаміка ознак фітоценозів. Добові, сезонні та річні зміни фітоценозів. Незворотні зміни фітоценозів (15 год). <i>Змістовий модуль 2. Рослинні угруповання. Охорона фітоценозів.</i> Тема 2.1. Класифікація рослинних угруповань фітоценозів. Основні підходи до принципів та методології класифікації рослинності. Класифікація різних типів рослинності (20 год). Тема 2.2. Відношення рослинних угруповань до дії факторів середовища (15 год). Тема 2.3. Популяція та ценопопуляція. Структура і динаміка ценопопуляцій. Ценопопуляції як структурні компоненти фітоценозів. Ценопопуляційний аналіз (15 год). Тема 2.4. Зелена книга України. Охорона фітоценозів (10 год).
Методи навчання	Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; практичні та науково-дослідні завдання індивідуальні або в групах; доповіді; презентації; есе.
Політика курсу	• Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять — відповідно до

	графіку консультацій викладача. • Порушення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи здобувача. • Методи і критерії оцінювання — підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного та рубіжного контролю і не передбачає обов’язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, рубіжний контроль – 40. • Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.
Рекомендовані джерела інформації	Основна література 1. Абдулоєва О.С., Соломаха В.А. Основи фітоценології. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 450 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3578#section-3 2. Гапон С. В. Довідник з геоботаніки. Полтава. ФОП Кулібаба, 2022. 133 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3578#section-3 3. Дідух Я. П. Рослинний світ України в аспекті кліматичних змін. Київ: Наукова думка, 2023. 202 с. URL: https://geobot.org.ua/files/publication/2819/diduh-2023-roslinnij-svit-i-klimat-zmini.pdf 4. Краснов В.П., Орлов О.О., Ведмідь М.М. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся / під ред. д. с.-г. н. проф. В.П. Краснова. 2009. 488 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3578#section-3 5. Соломаха В.А. Синтаксономія рослинності України. Третє наближення. Київ: Фітосоціоцентр, 2008. 296 с. URL: https://geobot.org.ua/publication/monograph/ 6. Ткач В. П., Тарнопільська О. М., Орлов О. О. Типи лісових формацій України в системі європейських класифікацій / за редакцією В. П. Ткача. Харків: Друкарня Мадрид, 2024. 415 с. URL: https://geobot.org.ua/files/publication/3031/monografiyaypesoforest.pdf 7. Юхновський В.Ю., Левандовська С.М., Хрик В.М. Атлас фітоіндикаторів типів лісорослинних умов Лісостепу України. Біла Церква: “Білоцерківдрук”, 2013. 651 с. Наукова бібліотека БНАУ. 8. Юхновський В.Ю., Левандовська С.М., Хрик В.М. Атлас фітоіндикаторів типів лісорослинних умов Степу України. Біла Церква: ТОВ “Білоцерківдрук”, 2015. 527 с. Наукова бібліотека БНАУ.

9. Якубенко Б.Є., Попович С.Ю., Устименко П.М. Геоботаніка: Підручник. 2-ге вид. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 348 с. *Наукова бібліотека БНАУ.*

10. Якубенко Б.Є., Попович С.Ю., Григорюк І.П., Мельничук М.Д. Геоботаніка: тлумачний словник. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 420 с. *Наукова бібліотека БНАУ.*

Допоміжна література

1. Збереження біорізноманіття і раритетних типів оселищ в умовах кліматичних змін. Наукові рекомендації / Ред. В. Кияк, І. Данилик, І. Шпаківська, О. Кагало, О. Лобачевська. Львів: Простір-М, 2022. 55 с. URL: <https://geobot.org.ua/publication/monograph/>

2. Зелена книга України / під заг. ред. чл.-кор. НАН України Я.П. Дідуха. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с. URL: <https://surl.li/olrpom>

3. Злобін Ю.А., Скляр В.Г., Клименко Г.О. Біологія та екологія фітопопуляцій. Університетська книга. 2023. 512мс. <https://f.eruditor.link/file/3765917/>

4. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129#Text

5. Левандовська С. М., Олешко О. Г. Екологічна структура живого надґрунтового покриву полезахисних насаджень Білоцерківського національного аграрного університету. *Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Малин, 25 березня 2021 р.). Малин, 2021. С.152–155. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/mydspace>

6. Найпоширеніші трав'яні біотопи лісової та лісостепової зон України / В. В. Буджак, А. А. Куземко, Ю. А. Вашеняк та ін. Чернівці: Друк Арт, 2021. 16 с. URL: file:///C:/Users/admin/Desktop/_print.pdf

7. Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. 442 с. URL: <https://geobot.org.ua/files/publication/1828/catalog.pdf>

8. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання) / Укладачі: Т.Л. Андрієнко, М.М. Перегрим. Київ: Альтерпрес, 2012. 148 с. URL: https://www.botany.kiev.ua/doc/of_reg_sp.pdf

9. Хрик В.М., Хахула В.С., Кімейчук І.В., Левандовська С.М. Оцінювання втрат біотичної стійкості природних деревостанів, які зростають на яружно-балкових та деградованих землях Тарашанської ОТГ. *Екологічна безпека держави: тези доповідей Другого всеукраїнського круглого столу* (м. Київ, 15 грудня 2021 р.). К.: ІТТА, 2021. С. 117–120. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7143>

10. Червона книга України. Рослинний світ / М-во охорони навколиш. природ. середовища України, Нац. акад. наук України; за ред. Я. П. Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с. *Наукова бібліотека БНАУ.*

11. Important Plant Areas of Ukraine / V.A. Onyshchenko (editor). M.G. Kholodny Institute of Botany. Kyiv: Alterpress, 2017. 376 p. URL: <https://surl.li/ipkynw>
12. Maliuha V., Minder V., Khryk V., Sytnyk O., Levandovska S. State and ameliorative properties of old original oak stands. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. Київ, 15(3). 2024. P. 116–133. DOI: <https://doi.org/10.31548/forest/3.2024.116>

Адреси сайтів в INTERNET

1. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcng>
2. Наукова бібліотека Білоцерківського НАУ. URL: <https://library.btsau.edu.ua/>
3. Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Оселища Резолюції 4 Бернської конвенції, для яких Україна створює мережу Емеральд (Смарагдову мережу). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
5. Товариство лісівників України. URL: <https://tlu.kiev.ua/>
6. Український геоботанічний сайт. URL: <https://surl.lu/jkpdba>
7. Червона книга України. URL: <https://redbook-ua.org/>
8. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: <https://doaj.org/>
9. Forest Research. URL: <https://www.forestresearch.gov.uk/about-us/who-we-are/>
10. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
11. Journal of Forestry Research. URL: <https://link.springer.com/journal/11676>
12. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>
13. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/>